

Rozliczalność jest definiowana w prosty i powszechnie znany sposób jako właściwość przypisania określonych działań pewnym podmiotom i ich obowiązek zdawania rachunku, a właściwie relacji ze swoich zachowań, osiągnięć i wykonywania obowiązków. W naukach politycznych termin ten jest używany do opisu pewnych relacji politycznych, pomiędzy parlamentarzystami a władzami klubów, a także wyborcami, ministrami rozliczanymi przez parlament. Jednakże rozliczalność jako kategoria używana w prawie konstytucyjnym, w znaczeniu znanym naukom politycznym, może prowadzić do konfuzji z innymi kategoriami, takimi jak odpowiedzialność konstytucyjna, polityczna, audyt i kontrola, a także responsywność w procesie wyborczym. Zarazem rozliczalność może w niedługim czasie stać się jednym z centralnych pojęć we współczesnym konstytucjonalizmie jako oś demokracji, relacja oparta na aktywnej partycypacji w sprawowaniu władzy, kontrolowaniu agendy jej działań i decyzji, inkluzywności sprawowanej władzy oraz realnego wpływu na sprawy publiczne. Głównym celem projektu jest zanalizowanie i przedstawienie spójnego modelu publicznej rozliczalności w ramach nauki prawa konstytucyjnego. Cel ten zostanie osiągnięty przez skategoryzowanie i dokładną analizę wybranych mechanizmów i procesów w praktyce konstytucyjnej współczesnych państw, które mają doprowadzić do wyegzekwowania rozliczenia ze sprawowanej władzy tych, którym została ona powierzona. Pojęcie rozliczalności władz publicznych staje się coraz bardziej popularne; kategoria ta została uznana za odrębną i istotną w prawie konstytucyjnym i cieszy się rosnącym zainteresowaniem w ostatnich latach. Jednakże wciąż brak jest w tym zakresie spójnej teoretycznej struktury i aparatu pojęciowego oraz studiów porównawczych. Główną hipotezą jest zatem, że rozliczalność może być uznana za jedną z kluczowych kategorii prawa konstytucyjnego i może służyć jako użyteczne i potrzebne narzędzie do opisu, analizy i oceny spełniania warunków i kryteriów demokratycznych we współczesnych systemach. Projekt dotyczy przy tym wyłącznie form konstytucyjnej rozliczalności (wyborczej oraz rozliczalności w ramach politycznych struktur i funkcji władz publicznych - władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej, nie dotyczy natomiast kontroli i rozliczalności w ramach struktur biurokratycznych (administracyjnych).

Jak dotąd, brak jest tego rodzaju studiów komparatystycznych w dziedzinie prawa konstytucyjnego. Zarazem obserwowany kryzys paradygmatu współczesnego liberalnego państwa demokratycznego może być interpretowany właśnie jako związany z kryzysem rozliczalności w wielu sferach. Zanikająca rozliczalność w ramach procesu wyborczego, niejasne i trudne do uchwycenia procesy sprawowania władzy w ramach systemu politycznego, kiedy rozliczalność idzie w zapomnienie albo zostaje zaniedbana, prowadzą do kryzysu zaufania, rosnącej potęgi populizmu oraz szukania zamienników dla klasycznych instytucji demokratycznych. Badania politologiczne i socjologiczne w tym zakresie nie mogą zastąpić konstytucyjnej refleksji na temat rozliczalności władz politycznych w kontekście podstawowych zasad demokratycznych. W ramach projektu zaproponowana zostanie szeroka prezentacja rozliczalności w kategoriach znanych konstytucjonalizmowi, po przeprowadzeniu studiów porównawczych dotyczących instytucji prawa konstytucyjnego, które mogą zmierzać do zdawania i odbierania relacji - rachunku ze sprawowanych funkcji władczych. Projekt zawiera też elementy dotyczące badania zaniku mechanizmów rozliczalności i ryzyk związanych z nadmiarem informacji i praktyk narracyjnych stosowanych współcześnie, akceptowanych przez prawo jak i praktykę konstytucyjną. Projekt jest propozycją teoretyczną i komparatystyczną, jako próba krytycznej analizy elementów wielu systemów konstytucyjnych w poszukiwaniu regularności i standardów rozliczalności. Pierwszym celem jest rozwinięcie teoretycznej refleksji nad fenomenem rozliczalności w nauce prawa konstytucyjnego. Badania porównawcze zaś będą zmierzały do odnalezienia modelu norm i praktyk konstytucyjnych w dziedzinie rozliczalności we współczesnych państwach europejskich, co będzie wymagało zbadania regulacji prawnych, praktyk i postaw prezentowanych przez aktorów sceny politycznej.